

Kannanotto

Perhe-eläkkeitä selvittäneelle työryhmälle

Sosiaali- ja terveysministeriön asettaman työryhmän Perhe-eläkeselvitys valmistui 7.4.2017. Suomen nuoret lesket ry ja Monimuotoiset perheet verkosto toteaa selvityksestä työikäisenä leskeytyneen ja leskiperheen lapsen näkökulmasta seuraavaa:

Leskeneläkkeiden määräaikaistamista verkosto ja Suomen nuoret lesket ry vastustaa, koska pitää sitä leskien asemaa heikentävänä. Se ei huomioi leskeytyneen ja leskiperheiden erilaisia elämäntilanteita. Kaavamainen määräaikaisuus voi johtaa osan leskistä ja leskiperheistä taloudelliseen ahdinkoon. Määräaikaisuuden ei tulisi ainakaan olla ehdotonta vaan leskeneläkeoikeuden jatkamiseen tulisi olla mahdollisuus lesken tai leskiperheen elämäntilanteen / taloudellisen tilanteen niin vaatiessa.

Perhe-eläkkeiden taso on sidoksissa kuolleen puolison ansaitsemaan työeläkkeeseen. Kuolleet henkilöt ja heidän työnantajansa ovat osallistuneet eläkkeidensä kartuttamiseen mahdollisesti vuosikymmenten ajan, mutta eivät tule itse niitä koskaan saamaan. Näiden ansaittujen eläkkeiden kohdentaminen leskille pidempiaikaisestikin on perusteltua.

Tervetullutta selvitystyöryhmän esityksessä on se, että työryhmä esittää kaikissa malleissa opiskelijaeläkkeen maksamista työeläkejärjestelmän kautta vanhempansa kuoleman kautta menettäneille 18 - 21- vuotiaille nuorille, jotka opiskelevat päätoimisesti. Tämä parantaa leskiperheiden nuorten asemaa suhteessa muihin nuoriin, joita tuetaan taloudellisesti kahden vanhemman toimesta.

Myös leskeneläkeoikeuden laajentaminen koskemaan avopuolisoita niissä tilanteissa, kun avopuolisolla on kuolleen puolison kanssa lapsia, on tärkeää. Tällä muutoksella otettaisiin paremmin huomioon muuttuneet parisuhteen muodot ja vanhempansa kuoleman kautta menettäneet lapset olisivat keskenään tasa-arvoisessa asemassa riippumatta vanhempiensa parisuhteen muodosta.

Perhe-eläkkeen leskeneläkeosan kohdentaminen avoliitosta leskeytyneelle vanhemmalle on mielestämme parempi vaihtoehto, kuin koko eläkkeen kohdentaminen lapselle. Jos esimerkiksi yksi lapsi saisi koko perhe-eläkkeen, eläkkeen määrä voisi edellyttää selvitysvelvollisuutta maistraattiin. Leskeytynyt vanhempi vastaa tosiasiallisesti perheen taloudesta ja eläkkeen kohdentaminen suoraan hänelle olisi selkeintä.

Työryhmä esittää kaikissa kolmessa mallissaan yhtenä kohtana leskeytyneen ikään kohdistuvien rajoitusten poistamista, mitä Suomen nuoret lesket ry ja Monimuotoiset perheet verkosto pitää tärkeänä ja olennaisena uudistuksena. Tämä uudistus lisäisi lapsettomien, nuorena leskeytyneiden tasa-arvoa suhteessa muihin leskiin.

Leskeneläkkeen vähentäminen edelleen on mukana yhtenä vaihtoehtona kaikissa esitetyissä malleissa. Vähentäminen heikentää juuri työikäisten leskien leskeneläkkeitä, kuten selvitystyöryhmä toteaaakin: Alle 65- vuotiailla vuonna 2016 alkaneita leskeneläkkeitä vähennettiin 80 % naisista ja 89 % miehistä. Lapsettomilla nuorilla leskillä vähennys tulee jo puoli vuotta leskeytymisen jälkeen, joka on varsin lyhyt aika sopeutua leskeytymisen aiheuttamaan kriisiin ja elämänmuutokseen. Suomen nuoret lesket ry ja Monimuotoiset perheet verkosto esittää, että leskeneläkkeen vähennyksistä tulee luopua riippumatta siitä, millä mallilla uudistus toteutettaisiin.

Jyväskylässä 13.4.2017

Sirpa Mynttinen
toiminnanjohtaja Suomen nuoret lesket ry

Anna Moring
projektipäällikkö
Monimuotoiset perheet verkosto